ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 17.5.2018
COM(2018) 305 final

ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων των κρατών μελών όσον αφορά τις εξαγωγικές πιστώσεις κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011

ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων των κρατών μελών όσον αφορά τις εξαγωγικές πιστώσεις κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011

1. Εισαγωγή

Στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, για την εφαρμογή ορισμένων κατευθυντήριων γραμμών στον τομέα των εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και την κατάργηση των αποφάσεων 2001/76/ΕΚ και 2001/77/ΕΚ του Συμβουλίου[1] προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων, ώστε να ενισχυθεί η διαφάνεια σε επίπεδο Ένωσης. Η Επιτροπή εκπονεί ετήσια επισκόπηση για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με βάση τις πληροφορίες αυτές.

Η παρούσα ετήσια επισκόπηση καλύπτει το ημερολογιακό έτος 2016 και το πεδίο εφαρμογής της αφορά δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, δηλ. «μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες» συναλλαγές, με προθεσμία αποπληρωμής 2 ετών και άνω. Η παρούσα επισκόπηση δεν καλύπτει τις συναλλαγές βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων[2] ούτε τις δραστηριότητες που διεξάγονται από ορισμένους οργανισμούς εξαγωγικών πιστώσεων («ΟΕΠ») εκτός του τομέα των εξαγωγικών πιστώσεων (όπως την ασφάλιση των επενδύσεων). Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, σε ορισμένα κράτη μέλη, η λειτουργία οργανισμού εξαγωγικών πιστώσεων επιτελείται από ασφαλιστική εταιρεία που ενεργεί βάσει δημόσιας εντολής. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η διαχείριση των προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης είναι απολύτως διαχωρισμένη από άλλες δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα (οι οποίες, βεβαίως, δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας επισκόπησης).

Η Επιτροπή έλαβε υπόψη το ψήφισμα που εγκρίθηκε στις 2 Ιουλίου 2013 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την πρώτη περίοδο αναφοράς βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011[3] και επέστησε την προσοχή των κρατών μελών ιδίως στις συστάσεις που περιέχονται στο εν λόγω ψήφισμα —όπως στη σύσταση προς την ομάδα εργασίας του Συμβουλίου για τις εξαγωγικές πιστώσεις και προς την Επιτροπή για την πραγματοποίηση διαβουλεύσεων με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη της μεθοδολογίας υποβολής εκθέσεων.

2. Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων για το ημερολογιακό έτος 2016

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων έχουν υποβληθεί από τα ακόλουθα κράτη μέλη: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω

[1] ΕΕ L 326 της 8.12.2011, σ. 45.

[2] Στις εν λόγω συναλλαγές εφαρμόζεται η ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων.

[3] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 2ας Ιουλίου 2013, σχετικά με την πρώτη ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες των οργανισμών εξαγωγικών πιστώσεων των κρατών μελών [2012/2320(INI)].

Χώρες, Κροατία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακική Δημοκρατία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία και Φινλανδία.

Τα υπόλοιπα επτά κράτη μέλη (Ελλάδα, Εσθονία, Ιρλανδία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία και Μάλτα) δεν είχαν ενεργά προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1233/2011 κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

3. Ανάλυση των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων

α) Γενικές και χρηματοοικονομικές πληροφορίες

Το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1233/2011] ορίζει τους γενικούς κανόνες για τις συναλλαγές και τα προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων. Μολονότι οι περισσότερες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις έχουν δημιουργήσει ΟΕΠ, το εύρος και το είδος των προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων που παρέχονται, καθώς και οι οργανωτικές δομές των ΟΕΠ, διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών.

Σε ορισμένα κράτη μέλη ο ΟΕΠ είναι κρατική υπηρεσία ή οργανισμός. Σε άλλα κράτη μέλη τα καθήκοντα αυτά ασκούνται από ασφαλιστική εταιρεία βάσει δημόσιας εντολής και υπό την εποπτεία της κυβέρνησης. Δεν είναι ασυνήθιστο για τα κράτη μέλη που προσφέρουν διάφορες κατηγορίες στήριξης εξαγωγικών πιστώσεων να διαθέτουν περισσότερους από έναν ΟΕΠ (π.χ. έναν οργανισμό που να παρέχει δημόσια στήριξη με τη μορφή εγγυήσεων ή υπό μορφή ασφάλισης «καθαρής κάλυψης» και έναν άλλον οργανισμό που να παρέχει στήριξη επιτοκίου). Το 2016, 21 κράτη μέλη της ΕΕ παρείχαν προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011. Συνολικά 29 διαφορετικοί οργανισμοί και κρατικές υπηρεσίες είχαν την ευθύνη για τη διαχείριση αυτών των προγραμμάτων.

Σε γενικές γραμμές, κατά τα τελευταία έτη τα κράτη μέλη διεύρυναν την εργαλειοθήκη των προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεών τους. Όσον αφορά τα είδη στήριξης εξαγωγικών πιστώσεων που προσφέρονται από τους ευρωπαϊκούς ΟΕΠ, η πλέον συνηθισμένη μορφή τους εξακολουθεί να είναι η «καθαρή κάλυψη» (δηλ. η συγκεκριμένη εξαγωγική συναλλαγή χρηματοδοτείται από εμπορική τράπεζα, στην οποία ο ΟΕΠ παρέχει εγγύηση ή κάλυψη υπό μορφήν ασφάλισης). Κατά την περίοδο αναφοράς και τα 21 κράτη μέλη που παρέχουν εξαγωγικές πιστώσεις κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 πρόσφεραν στήριξη αυτού του είδους. Επιπλέον, δεκαπέντε κράτη μέλη παρείχαν και άλλες μορφές στήριξης που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 και τον διακανονισμό του ΟΟΣΑ για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης[4], όπως άμεσο δανεισμό ή άμεση χρηματοδότηση (στο πλαίσιο των οποίων η χρηματοδότηση παρέχεται απευθείας από τον ΟΕΠ και όχι από εμπορική τράπεζα)[5], αναχρηματοδότηση[6] ή μηχανισμούς στήριξης επιτοκίων[7]. Αρκετές ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων αναφέρουν

[4] Ο διακανονισμός του ΟΟΣΑ για τις μορφές εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης αποτελεί παράρτημα του κανονισμού.

[5] Το Βέλγιο, η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ισπανία, η Ιταλία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Σλοβακική Δημοκρατία και η Τσεχική Δημοκρατία.

[6] Η Ουγγαρία, η Σλοβακική Δημοκρατία και η Σουηδία.

[7] Η Γαλλία, η Ισπανία, η Πολωνία και η Φινλανδία.

επίσης ρητά τη χρηματοδότηση έργων[8], τη συνδεδεμένη βοήθεια[9] και/ή τη χρηματοδότηση ΜΜΕ[10].

Γενικά, κατά τα τελευταία έτη έχει επιτευχθεί υψηλότερος βαθμός συμμόρφωσης, καθώς ο διακανονισμός του ΟΟΣΑ για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης έφτασε να καλύπτει ευρύ φάσμα θεμάτων. Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες διαφορές, καθώς δυσχεραίνουν τη διενέργεια διεξοδικής σύγκρισης που να παρέχει πλήρη εικόνα. Πρώτον, τα κράτη μέλη —στο πλαίσιο των γενικών ειδών εξαγωγικών πιστώσεων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο— έχουν αναπτύξει ευρύ φάσμα προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων. Εξάλλου, μολονότι ένα συγκεκριμένο προϊόν μπορεί να είναι κοινό σε πολλούς ΟΕΠ, οι σχετικοί με αυτό όροι και προϋποθέσεις μπορεί να μην είναι. Δεύτερον, ο αντίκτυπος ενός προγράμματος εξαγωγικών πιστώσεων προφανώς εξαρτάται επίσης από τα χαρακτηριστικά της εθνικής οικονομίας και τις ικανότητες του ιδιωτικού χρηματοπιστωτικού τομέα.

Υπό το πρίσμα αυτών των επιφυλάξεων, ο κατωτέρω πίνακας που παραθέτει τη συνολική ονομαστική έκθεση σε κίνδυνο από τις 31 Δεκεμβρίου 2016 παρέχει τουλάχιστον μια γενική ιδέα για το μέγεθος των μεγαλύτερων καθεστώτων εξαγωγικών πιστώσεων με στήριξη τύπου «καθαρής κάλυψης»[11].

Δημόσια στήριξη με τη μορφή «καθαρής κάλυψης» το 2016 (σε δισ. ευρώ) **Η μεγαλύτερη στην ΕΕ σύμφωνα με τη συνολική ονομαστική έκθεση σε κίνδυνο**	
Γερμανία	89,7
Γαλλία	68,7
Σουηδία	35,7
Ιταλία	26,1
Κάτω Χώρες	23,9

Όπως έχει ήδη προαναφερθεί, οι ευρωπαϊκοί ΟΕΠ δραστηριοποιούνται σε ευρύ φάσμα τομέων, πέρα από το πεδίο εφαρμογής των εκθέσεων που υποβάλλονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011. Ο εν λόγω κανονισμός καλύπτει κυρίως τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων (όπως ορίζονται από τον διακανονισμό του ΟΟΣΑ για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης). Ωστόσο, πολλοί ευρωπαϊκοί ΟΕΠ προσφέρουν επίσης προϊόντα, όπως βραχυπρόθεσμες εξαγωγικές πιστώσεις, επιστολές εγγύησης πιστώσεων, εγγυήσεις κατασκευαστικού κινδύνου και προϊόντα ασφάλισης επενδύσεων. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι αρκετά κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει τομεακά προϊόντα εξαγωγικών πιστώσεων για την αεροναυπηγική και τη ναυπηγική βιομηχανία (ενδεικτικά). Είναι χρήσιμο να λαμβάνεται υπόψη το στοιχείο αυτό κατά την εκτίμηση του ευρύτερου οικονομικού ρόλου των ΟΕΠ.

[8] Η Γερμανία, η Δανία, η Ιταλία και οι Κάτω Χώρες.
[9] Η Αυστρία, η Δανία, η Ισπανία, η Ουγγαρία και η Πολωνία.
[10] Η Βουλγαρία, η Δανία και η Ρουμανία.
[11] Αξίζει να σημειωθεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο έχει επίσης εγγράψει συνολική ονομαστική έκθεση σε κίνδυνο ύψους 23,4 δισ. λιρών στερλινών από τις 31 Μαρτίου 2017.

Αναλυτικές πληροφορίες παρέχονται στα τμήματα ΙΙ και IV του υποδείγματος υποβολής εκθέσεων το οποίο χρησιμοποιείται για τις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων, καθώς και στις γενικές ετήσιες εκθέσεις στις οποίες αρκετά κράτη μέλη αναφέρονται ρητά.

Γενικά, οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων παρέχουν χρήσιμα χρηματοοικονομικά στοιχεία σχετικά με τα προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων του 2016. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, η εν λόγω υποβολή εκθέσεων πραγματοποιείται σύμφωνα με το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο του αντίστοιχου κράτους μέλους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν ορισμένες διαφορές στην παρουσίαση. Κατόπιν τούτου, η Επιτροπή δεν διατυπώνει ειδικές παρατηρήσεις σχετικά με τις χρηματοοικονομικές πτυχές των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων[12].

β) Αντιμετώπιση των «περιβαλλοντικών κινδύνων που μπορεί να επιφέρουν άλλους σημαντικούς κινδύνους»

Σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων τα κράτη μέλη «*περιγράφουν με ποιο τρόπο οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι που μπορεί να επιφέρουν άλλους σημαντικούς κινδύνους λαμβάνονται υπόψη στις δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων των ΟΕΠ τους που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης*.»

Οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι τυγχάνουν ολοένα μεγαλύτερης προσοχής από τα κράτη μέλη και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό του κατά πόσον θα παρασχεθεί στήριξη εξαγωγικών πιστώσεων ή όχι. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη έχουν αναπτύξει εσωτερικές διαδικασίες για την αξιολόγηση των εν λόγω κινδύνων. Όταν οι σχετικοί κίνδυνοι θεωρούνται απαράδεκτοι ή δυσανάλογοι, δεν παρέχεται κάλυψη. Όταν οι κίνδυνοι θεωρούνται αποδεκτοί, η στήριξη εξαγωγικών πιστώσεων υπάγεται συνήθως σε όρους και εξαρτάται από τα μέτρα μετριασμού και τη συμμόρφωση με ορισμένα πρότυπα. Στις εκθέσεις για το 2016 δίνεται διαρκώς μεγαλύτερη έμφαση στην παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους εν λόγω όρους[13]. Η σύγκλιση στην πράξη αποδεικνύεται, για παράδειγμα, και με την εφαρμογή διαφόρων διαδικασιών αξιολόγησης ανάλογα με την κατηγορία στην οποία εμπίπτει η συναλλαγή, όπως περιγράφεται ρητά από ορισμένα κράτη μέλη[14].

Τα κράτη μέλη με περισσότερους από έναν ΟΕΠ έχουν αναπτύξει διυπηρεσιακή συνεργασία και συντονισμό για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών κινδύνων. Κατά κανόνα, όταν στη συναλλαγή εμπλέκονται περισσότεροι από έναν οργανισμοί, όπως όταν η συναλλαγή τυγχάνει όχι μόνο εγγύησης εξαγωγικών πιστώσεων αλλά και στήριξης του επιτοκίου, ορίζεται σαφώς ένας οργανισμός που έχει σκοπό να εξασφαλίσει ότι η συναλλαγή πληροί τις απαιτήσεις της σύστασης του ΟΟΣΑ για τη δέουσα περιβαλλοντική και κοινωνική επιμέλεια. Παραδείγματα αυτής της διυπηρεσιακής συνεργασίας αποτελούν, μεταξύ άλλων, η Ιταλία και η Τσεχική Δημοκρατία.

Το παράρτημα Ι παράγραφος 2 αναφέρει τόσο τους περιβαλλοντικούς κινδύνους όσο και τους «άλλους σημαντικούς κινδύνους», τους οποίους τα κράτη μέλη έχουν ερμηνεύσει ευρέως.

[12] Σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 1, η ισχύουσα διαδικασία υποβολής εκθέσεων εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των προνομίων που έχουν τα όργανα των κρατών μελών τα οποία ασκούν την εποπτεία των εθνικών προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων.

[13] Π.χ. το Βέλγιο, η Ιταλία και η Ρουμανία.

[14] Π.χ. το Βέλγιο, η Γερμανία, η Δανία, η Ισπανία και η Σλοβακική Δημοκρατία.

Πράγματι, αρκετά κράτη μέλη αναφέρονται ρητά και στις κοινωνικές επιπτώσεις[15], όπως στις επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα[16]. Οι εν λόγω κίνδυνοι μπορούν να αξιολογούνται από εξωτερικούς ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες ή, όλο και περισσότερο, από ειδικευμένο προσωπικό σε κάθε ΟΕΠ.

Πολλά κράτη μέλη αναφέρονται, ειδικότερα, στις διαδικασίες που περιλαμβάνονται στη σύσταση του ΟΟΣΑ για κοινές προσεγγίσεις όσον αφορά τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και όσον αφορά τη δέουσα περιβαλλοντική και κοινωνική επιμέλεια («κοινές προσεγγίσεις»), οι οποίες έχουν γίνει αποδεκτές και έχουν αποκτήσει κανονιστική ισχύ ακόμη και πέραν του ΟΟΣΑ. Για παράδειγμα, η Βουλγαρία εφαρμόζει τη σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με τη δωροδοκία. Παρά το γεγονός ότι δεν έχει εφαρμόσει τη σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με τις κοινές προσεγγίσεις ως προς το περιβάλλον, ούτε τις σχετικές με τα ανθρώπινα δικαιώματα πτυχές, παραμένει «ανοιχτή» στο ενδεχόμενο ενσωμάτωσης αυτών των συστάσεων. Ορισμένα κράτη μέλη εφαρμόζουν επίσης την κοινή προσέγγιση πέρα από το συνιστώμενο πεδίο, προκειμένου να ενισχυθεί ο έλεγχος σε ακόμη μεγαλύτερο εύρος συναλλαγών[17].

Ωστόσο, στο πλαίσιο της τάσης που καταγράφηκε πρόσφατα, πολλά κράτη μέλη προχώρησαν πέρα από τις κοινές προσεγγίσεις και έχουν αρχίσει να συγκρίνονται με βάση και άλλα διεθνή πρότυπα, πέραν των κοινών προσεγγίσεων, όπως με τις πολιτικές διασφάλισης της Παγκόσμιας Τράπεζας[18], τις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα[19], τη Διακήρυξη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα στην εργασία[20], τις αρχές του Ισημερινού[21] και τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Χρηματοδότησης για τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδόσεις[22]. Μια άλλη πρόσφατη τάση είναι η ενσωμάτωση πρωτοβουλιών σχετικά με την κλιματική αλλαγή σ' αυτό το πλαίσιο, όπως η αναφορά στη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή[23]. Τέλος, ορισμένα κράτη μέλη ανέφεραν επίσης τη συνεχή δέσμευσή τους για τη βελτίωση και την ανάπτυξη των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών. Η Φινλανδία, π.χ., επισήμανε τη συμμετοχή της σε ομάδες εργασίας μεταξύ ΟΕΠ, καθώς και την ευρύτερη διεθνή συνεργασία, η οποία, μάλιστα, αναφέρθηκε και από το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι Κάτω Χώρες, π.χ., αναπτύσσουν τα δικά τους μέσα για τη δέουσα επιμέλεια, με σκοπό να εξετάσουν τις επιπτώσεις των συναλλαγών στα ανθρώπινα δικαιώματα. Ορισμένα κράτη μέλη υπέβαλαν στοιχεία σχετικά με τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στις δικές τους πολιτικές το 2016, γεγονός που καταδεικνύει τη συνεχή εσωτερική αξιολόγηση και επανεξέταση.

Σε γενικές γραμμές, τα κράτη μέλη έχουν αποδώσει ευρεία ερμηνεία στους περιβαλλοντικούς και τους συναφείς κινδύνους. Οι συναλλαγές αξιολογούνται με γνώμονα όχι μόνο τις περιβαλλοντικές αλλά και πολλές άλλες ανησυχίες. Τα κράτη μέλη έχουν ενσωματώσει στις πολιτικές τους για τις εξαγωγικές πιστώσεις όχι μόνο τις κοινές προσεγγίσεις αλλά και, διαρκώς περισσότερο, άλλα διεθνή πρότυπα, και έχουν αποδείξει την προσήλωσή τους στην περαιτέρω πρόοδο προς αυτή την κατεύθυνση. Οι ίδιες οι κοινές προσεγγίσεις

[15] Η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, οι Κάτω Χώρες, η Σλοβακική Δημοκρατία, η Σουηδία, η Τσεχική Δημοκρατία και η Φινλανδία.
[16] Η Αυστρία, η Γερμανία και η Σουηδία.
[17] Η Γερμανία, η Ισπανία και οι Κάτω Χώρες.
[18] Η Σλοβακική Δημοκρατία.
[19] Οι Κάτω Χώρες και η Φινλανδία.
[20] Οι Κάτω Χώρες.
[21] Το Ηνωμένο Βασίλειο.
[22] Οι Κάτω Χώρες και η Σλοβακική Δημοκρατία.
[23] Π.χ. το Βέλγιο και η Γερμανία.

αναθεωρήθηκαν το 2016, μετά την επιτυχημένη διεθνή συνεργασία πολλών κρατών μελών για να αναθερμανθούν οι συστάσεις.

γ) Άλλες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων

Εκτός από τις πληροφορίες που προαναφέρονται στο σημείο 3 στοιχεία α) και β), οι 21 ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων αποδεικνύουν επίσης ότι τα κράτη μέλη έχουν καταρτίσει πολιτικές για τις εξαγωγικές πιστώσεις που αφορούν γενικότερα το περιβάλλον, την καταπολέμηση της δωροδοκίας και τον βιώσιμο δανεισμό προς τις χώρες με χαμηλό εισόδημα. Οι τρεις σχετικές συστάσεις του ΟΟΣΑ[24] διαδραματίζουν σημαντικό —αλλά όχι αποκλειστικό— ρόλο. Ακόμα και τα κράτη μέλη που δεν είναι μέλη του ΟΟΣΑ εφαρμόζουν τα εν λόγω μέσα ή προτίθενται, καταρχήν, να τα εφαρμόσουν. Πολλά κράτη μέλη αναφέρουν, ειδικότερα, ότι οι «κοινές προσεγγίσεις» εφαρμόζονται πέραν του πεδίου εφαρμογής που ορίζεται από τον ΟΟΣΑ[25]. Επιπλέον, οι πολιτικές των κρατών μελών βασίζονται σε διεθνή πρότυπα, όπως οι κατευθυντήριες αρχές του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα[26] και το ευρύτερο ενωσιακό κεκτημένο, στο οποίο περιλαμβάνεται, ενδεικτικά, ο κανονισμός σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων[27]. Οι συχνές αναφορές σε «στόχους», «πρότυπα» και «κατευθυντήριες γραμμές» της ΕΕ αποδεικνύουν ότι οι υποχρεωτικοί και οι μη υποχρεωτικοί κανόνες δικαίου λαμβάνονται υπόψη και ότι το πνεύμα του νόμου είναι εξίσου σημαντικό με το γράμμα του νόμου.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη αναφέρουν όλο και περισσότερο πρόσθετους στόχους ή προβληματισμούς πολιτικής οι οποίοι συμπληρώνουν εκείνους που αποτυπώνονται στις κοινές προσεγγίσεις. Ορισμένα παραδείγματα είναι το φύλο[28], η κοινωνική βιωσιμότητα[29] και η πρόληψη της φοροδιαφυγής[30]. Σε αρκετές περιπτώσεις, οι εν λόγω ΟΕΠ έχουν αναπτύξει οι ίδιοι κατάλληλα μέσα. Σχετικό παράδειγμα αποτελεί η πολιτική εταιρικής κοινωνικής ευθύνης[31], που, κατά κανόνα, συνεπάγεται όχι μόνο εσωτερικές προσπάθειες αλλά και εκ του σύνεγγυς διάλογο με τους πελάτες των ΟΕΠ[32].

Όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, στις νέες τάσεις περιλαμβάνεται η έμφαση στη βιωσιμότητα[33] και στη μείωση των εκπομπών[34]. Όπως και κατά την προηγούμενη περίοδο αναφοράς, πολλά κράτη μέλη τονίζουν την ιδιαίτερη σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σχεδόν όλες οι εκθέσεις εξακολουθούν να αποτυπώνουν τη στήριξη που παρέχεται για την ανάπτυξη της διάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο των

[24] 1. Σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με τις κοινές προσεγγίσεις για τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και σχετικά με την περιβαλλοντική και την κοινωνική δέουσα επιμέλεια («κοινές προσεγγίσεις»). 2. Σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με τη δωροδοκία και τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. 3. Οι αρχές και οι κατευθυντήριες γραμμές για την προαγωγή βιώσιμων πρακτικών δανεισμού κατά τη χορήγηση εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης σε χώρες χαμηλού εισοδήματος.

[25] Η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες, η Σλοβακική Δημοκρατία και η Σουηδία.

[26] Η Δανία, οι Κάτω Χώρες, η Πολωνία και η Σουηδία.

[27] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012.

[28] Το Ηνωμένο Βασίλειο.

[29] Η Ισπανία, η Ρουμανία και η Σλοβακική Δημοκρατία.

[30] Η Σουηδία.

[31] Το Βέλγιο, η Δανία, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες, η Σλοβακική Δημοκρατία και η Σουηδία.

[32] Π.χ. το Βέλγιο.

[33] Η Ισπανία, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Τσεχική Δημοκρατία.

[34] Το Βέλγιο και η Δανία.

νέων κοινών προσεγγίσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το θέμα συνδέεται άμεσα με τα εργασιακά δικαιώματα[35].

Σε γενικές γραμμές, οι πολιτικές των κρατών μελών σχετικά με τους ΟΕΠ τείνουν να συγκλίνουν. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι τα μέτρα για την καταπολέμηση της δωροδοκίας. Πολλά κράτη μέλη απαιτούν υπογεγραμμένη δήλωση των εμπλεκόμενων μερών για τη μη συμμετοχή τους σε δωροδοκία και αναφέρουν ρητά ότι η κάλυψη ακυρώνεται αυτόματα σε περίπτωση που διαπιστωθεί δωροδοκία. Για παράδειγμα, στην Πορτογαλία οι εγγυήσεις COSEC δεν ισχύουν όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία δωροδοκίας. Όλο και περισσότερα κράτη μέλη αναφέρουν επίσης τη σημασία της παρακολούθησης[36] και παροτρύνουν ενεργά τις τράπεζες και τους εξαγωγείς να αναπτύξουν δικά τους μέτρα για την καταπολέμηση της δωροδοκίας[37].

Πολλά κράτη μέλη έχουν αναπτύξει τα δικά τους μέσα για την καταπολέμηση της δωροδοκίας και της διαφθοράς, πέρα από τη συμμόρφωσή τους με τις «κοινές προσεγγίσεις», όπως χάρτη δεοντολογίας[38] ή μέτρα για την καταγγελία παρατυπιών[39]. Τα μέτρα κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αναφέρονται επίσης όλο και περισσότερο ως προτεραιότητα[40], παράλληλα με την πρόληψη της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας[41].

Ομοίως, η σύγκλιση αποδεικνύεται από τη στενή συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, η οποία αναφέρθηκε από πολλά κράτη μέλη όσον αφορά τις βιώσιμες πρακτικές δανεισμού προς χώρες με χαμηλό εισόδημα.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν επίσης ώστε να εξασφαλίζουν ότι οι ΟΕΠ λειτουργούν με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια, τηρώντας παράλληλα την εμπιστευτικότητα που ενδέχεται να είναι απαραίτητη για τις εμπορικές συναλλαγές. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στο συγκεκριμένο ζήτημα από ορισμένα κράτη μέλη στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων για το 2016[42].

Συνεπώς, είναι σαφές ότι οι κοινές προσεγγίσεις του ΟΟΣΑ έχουν ενσωματωθεί πλήρως στις πολιτικές των κρατών μελών για τις εξαγωγικές πιστώσεις. Επιπλέον, όπως αποδεικνύεται από την πληθώρα προβληματισμών που εκτίθενται ανωτέρω, οι κοινές προσεγγίσεις καθίστανται —διαρκώς περισσότερο— ελάχιστο πρότυπο. Σε πολλούς τομείς τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τα δικά τους επιπλέον μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η στήριξη εξαγωγικών πιστώσεων παρέχεται μόνο για συναλλαγές που πληρούν ένα αυστηρό σύνολο προτύπων τα οποία εκτείνονται από τα περιβαλλοντικά έως τα κοινωνικά πρότυπα.

δ) Συμμόρφωση των ΟΕΠ με τους στόχους και τις υποχρεώσεις της Ένωσης

Για να ενισχυθεί η διαφάνεια σε επίπεδο ΕΕ, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων, στην οποία παρέχονται, σύμφωνα με το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο, ορισμένα χρηματοοικονομικά και επιχειρησιακά στοιχεία για τις δραστηριότητες

35 Η Δανία και η Σουηδία.
36 Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία.
37 Το Βέλγιο, η Γερμανία, η Δανία και η Πολωνία.
38 Το Λουξεμβούργο.
39 Η Σλοβακική Δημοκρατία.
40 Η Βουλγαρία, η Ρουμανία, η Σλοβακική Δημοκρατία και η Σουηδία.
41 Η Βουλγαρία, η Ρουμανία και η Σουηδία.
42 Η Αυστρία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Γαλλία, η Δανία και η Πολωνία.

εξαγωγικών πιστώσεών τους, στα οποία περιλαμβάνονται επίσης πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι.

Σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 3, η «*Επιτροπή εκπονεί ετήσια επισκόπηση για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με βάση τις πληροφορίες αυτές, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης όσον αφορά τη συμμόρφωση των ΟΕΠ προς τους στόχους και τις υποχρεώσεις της Ένωσης*».

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) παραθέτει στο άρθρο 3 τους γενικούς στόχους της Ένωσης και στο άρθρο 21 τις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης.

Όσον αφορά την κοινή εμπορική πολιτική της ΕΕ, γίνεται αναφορά στις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης στο άρθρο 206 και στο άρθρο 207 πρώτο εδάφιο της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπιστώνει, με βάση τα υποβληθέντα στοιχεία, ότι τα κράτη μέλη με δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 έχουν καταρτίσει πολιτικές οι οποίες υποστηρίζουν τη διαχείριση των προγραμμάτων τους εξαγωγικών πιστώσεων και συνάδουν με τους στόχους της ΕΕ. Οι συστάσεις πολιτικής για τις εξαγωγικές πιστώσεις που αναπτύσσονται από τον ΟΟΣΑ —τον μόνο διεθνή οργανισμό που έχει αναπτύξει μέχρι σήμερα εξειδικευμένους κανόνες στον συγκεκριμένο τομέα πολιτικής— χρησιμοποιούνται συχνά, αλλά οι δραστηριότητες των κρατών μελών τις υπερβαίνουν.

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες ετήσιες επισκοπήσεις, σε απάντηση σύστασης που περιέχεται στο προαναφερθέν ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ιουλίου του 2013, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για την υποβολή εκθέσεων στο μέλλον, η Επιτροπή εξέδωσε σύσταση για να χρησιμοποιείται, κυρίως, το έργο των διεθνών φορέων παρακολούθησης (συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Εθνών) ως κατευθυντήρια γραμμή για την περαιτέρω ανάπτυξη πολιτικής. Οι εκθέσεις των κρατών μελών, σε διαφορετικό βαθμό, χρησιμοποιούν ήδη αυτά τα διεθνή μέσα ως αναφορές και η Επιτροπή ενθαρρύνει περαιτέρω ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση. Ο περαιτέρω διάλογος με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης όσον αφορά τις πολιτικές για τα ανθρώπινα δικαιώματα θα έχει επίσης καθοριστική σημασία.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να προβεί σε δήλωση σχετικά με το κατά πόσον τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με τους στόχους και τις υποχρεώσεις της Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πραγματοποίησε την ετήσια επισκόπηση σύμφωνα με το παράρτημα 1, με βάση τις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη και θεωρεί, λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες που περιλαμβάνονταν στις εν λόγω εκθέσεις, ότι οι ΟΕΠ συνάδουν με τα άρθρα 3 και 21 της ΣΕΕ. Ασφαλώς, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα μπορεί να επιθυμούν να θέτουν τα ίδια από κοινού πιο φιλόδοξους πολιτικούς στόχους. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να διευκολύνει και να προωθήσει διοργανικό διάλογο για το θέμα αυτό, αλλά, εν τω μεταξύ, θα πρέπει να πραγματοποιεί την αξιολόγησή της σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 3.

Όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις διεθνείς υποχρεώσεις και τις υποχρεώσεις βάσει του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού, δεν υπήρξαν διαφωνίες σε επίπεδο ΠΟΕ σχετικά με τα ευρωπαϊκά προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων κατά την περίοδο αναφοράς. Το 2016 δεν υποβλήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταγγελίες σχετικά με πιθανές παραβάσεις της ενωσιακής νομοθεσίας από οργανισμούς εξαγωγικών πιστώσεων.